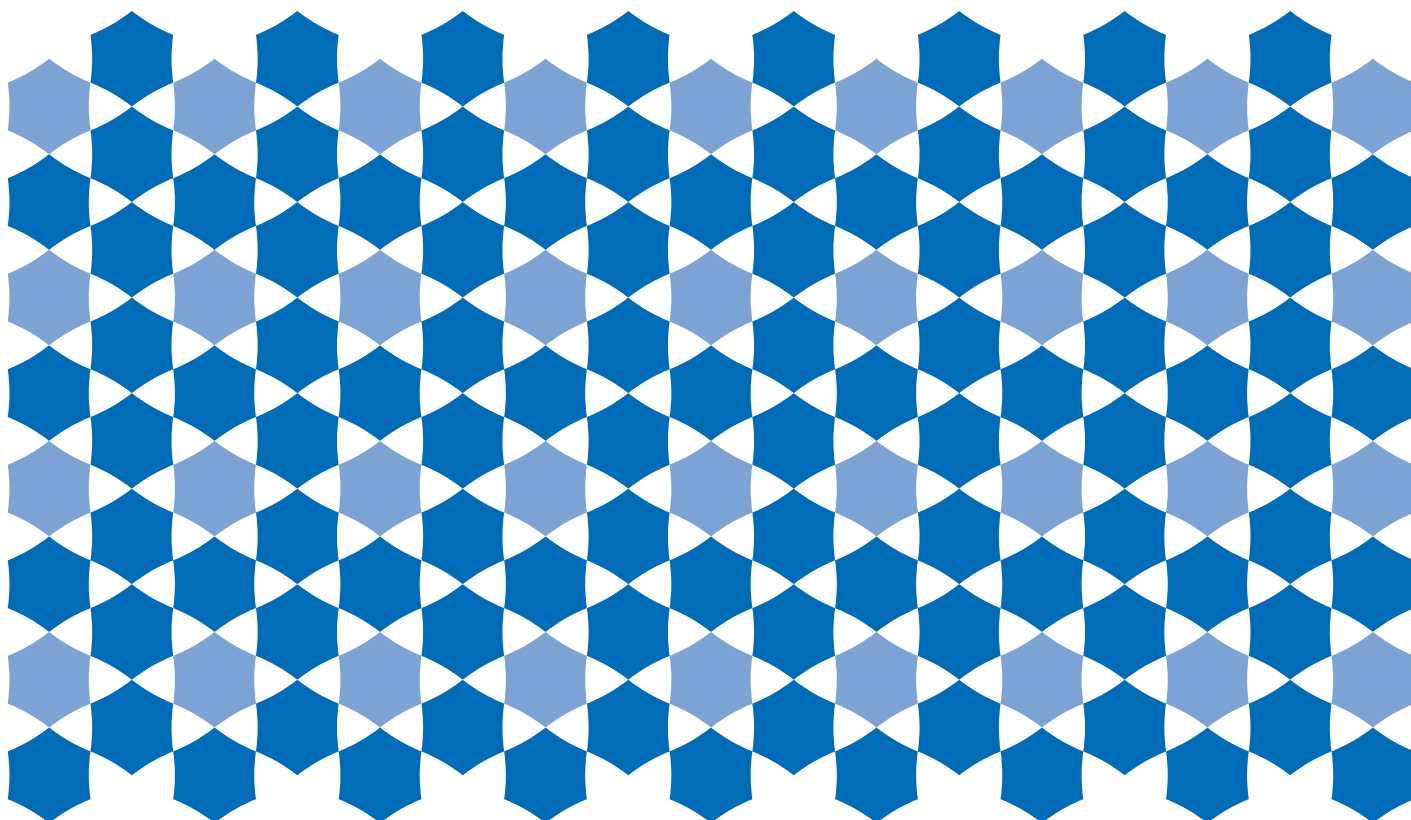

Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå

Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2016

Projektledare: Susanna Lindenskoug

Grafisk form: AB Typoform

Universitetskanslersämbetet • Löjtnantsgatan 21 • Box 7703, 103 95 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Inledning	4
Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning	5
Utvärdering av utbildning på forskarnivå	8
Huvudprinciper för utvärdering av utbildning på forskarnivå	8
Urvalsprinciper för utvärdering av utbildning på forskarnivå	9
Aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder	10
Underlag för bedömning	11
Bedömggruppen	14
Bedömning och yttrande	14
Beslut	15
Uppföljning	15
Bilagor	17
Bilaga 1. Aspektområden, aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder	17
Bilaga 2. Examensordning	29

Inledning

Detta vägledande dokument gäller utvärdering av utbildning på forskarnivå. Vägledningen utgår från det nationella system för kvalitetssäkring av högre utbildning som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har fått i uppdrag av regeringen att vidareutveckla och implementera, och som UKÄ har redovisat i rapporten *Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning – redovisning av ett regeringsuppdrag* (Rapport 2016:15).

Utvärdering av utbildning på forskarnivå ingår i granskningskomponenten utbildningsutvärdering som är en av fyra granskningskomponenter inom det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning. En pilotstudie för utvärdering av utbildning på forskarnivå genomfördes av UKÄ under 2014–2016.

Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning

Kvalitetssäkring av svensk högre utbildning förutsätter att kvalitetssäkringsarbete bedrivs både vid universitet och högskolor och vid Universitetskanslersämbetet (UKÄ). Detta innebär att lärosätena och UKÄ har ett gemensamt ansvar för kvalitetssäkring av högre utbildning. Att beakta detta gemensamma ansvar har varit en central princip för UKÄ i arbetet med regeringsuppdraget att vidareutveckla ett system för kvalitetssäkring av högre utbildning. En avgörande utgångspunkt för UKÄ har därmed varit att skapa en tydlig koppling mellan UKÄ:s granskningar och det kvalitetsarbete som sker på lärosätena, och att samtidigt beakta hur UKÄ:s granskningar ska kunna bidra till att ytterligare utveckla detta arbete. Det ligger även i linje med internationella principer för kvalitetssäkring av högre utbildning, *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*¹ som behandlar lärosätenas interna kvalitetsarbete, den externa kvalitetssäkringen av lärosätenas verksamhet samt de krav som kvalitetssäkringsorganen ska leva upp till. För att möta kraven i ESG behöver såväl lärosätena som UKÄ säkerställa att dessa principer följs.

UKÄ:s granskningar

Syftena med UKÄ:s granskningar är dels att kontrollera utbildningarnas resultat, dels att bidra till lärosätenas arbete med kvalitetsutveckling av högre utbildning. Det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning består av följande fyra komponenter:

- examenstillståndsprövningar
- granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete
- utbildningsutvärderingar
- tematiska utvärderingar.

UKÄ:s ambition har varit att utveckla en modell som kan användas för alla fyra komponenter men som också kan vara ett stöd i lärosätenas interna kvalitetsarbete. Modellen, som redovisas i fig. 1, är uppbyggd av fyra aspektområden och tre perspektiv som tillsammans utgår från såväl tillämplig svensk lag och förordning som ESG.

1. *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, 2015. Se även UKÄ:s översättning, *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)*, 2015.

Aspektområdena är:

- styrning och organisation
- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling.

De tre perspektiven är:

- studenters och doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Studentinflytande och studentmedverkan regleras i högskolelagen, särskilt i förhållande till lärosätets kvalitetsarbete (1 kap. 4 §). Vidare har studenternas perspektiv skrivits fram tydligare i de reviderade ESG (2015). Arbetslivets perspektiv regleras också i högskolelagen. Exempelvis ska utbildning på grundnivå utveckla studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet (1 kap. 8 §). Jämställdhet och jämställdhetsintegrering är viktiga kvalitetsfaktorer, som ska beaktas i granskningarna, och är ett område som UKÄ, liksom många andra myndigheter, inklusive lärosätena, har fått i uppdrag att utveckla. Även detta område regleras i högskolelagen (1 kap. 5 §).

UKÄ utformar de krav som ska uppfyllas i granskningen av aspekterna och perspektiven, det vill säga bedömningsgrunderna. En viktig utgångspunkt har varit att bedömningsgrunderna hålls öppna och inte blir för styrande när det gäller hur lärosätena väljer att organisera och bedriva sin verksamhet. Aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder för utvärdering av utbildning på forskarnivån redovisas närmare i bilaga 1 till detta dokument.

Alla granskningar kommer att genomföras av oberoende bedömargrupper som UKÄ sätter samman utifrån ett nomineringsförfarande där lärosäten, studentkårer och arbetslivsorganisationer lämnar förslag på bedömare. Bedömargrupperna består av student- och doktorandrepresentanter, företrädare för arbetslivet och sakkunniga från högskolesektorn, som alla deltar på lika villkor. UKÄ fattar sedan ett beslut baserat på bedömargruppernas granskningar.

Figur 1. Översiktlig illustration över modellens aspektområden och perspektiv. Modellen vilar på högskolelagen, högskoleförordningen och ESG. Aspekter och perspektiv bedöms utifrån bedömningsgrunder. Aspektområdet "uppföljning, åtgärder och återkoppling" påverkas av och återverkar på de övriga aspekterna, och är därför inkluderat i bedömningsgrunderna för övriga aspekter. Lärosätena ombeds att beskriva, analysera och värdera med konkreta exempel hur de på ett systematiskt sätt säkerställer och följer upp att de uppfyller bedömningsgrunderna för de olika aspekterna och perspektiven.

För fullständig information om det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning, se rapporten *Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning – redovisning av ett regeringsuppdrag* (Rapport 2016:15)

Utvärdering av utbildning på forskarnivå

Utbildningsutvärderingarna kontrollerar faktiska förhållanden och resultat, det vill säga att utbildningen uppfyller kraven i tillämplig lag och förordning.

Granskningarna fokuserar på hur väl uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på ett systematiskt sätt bidrar till att säkra och utveckla kvaliteten i de granskade utbildningarna.

Granskningarna bidrar även till lärosätenas kvalitetsutveckling genom att bedömare i sitt yttrande ger återkoppling på såväl goda exempel som utvecklingsområden de har identifierat.

Syfte

Syftet med utbildningsutvärderingarna är både att kontrollera utbildningarnas resultat och att bidra till lärosätenas utveckling av kvaliteten på de utvärderade utbildningarna.

Huvudprinciper för utvärdering av utbildning på forskarnivå

Utvärdering av utbildning på forskarnivå utgår från forskarutbildningen som helhet, vilket innefattar såväl avhandlingsarbete som kursverksamhet och andra delar.

Metoden utgår från att de båda nivåerna i utbildningen, licentiatexamen och doktorsexamen, utvärderas som en enhet. Huvudskälen till detta är att båda omfattas av samma krav på forskningens kvalitet och att det existerande systemet för examenstillståndsgivning på forskarnivå inte särskiljer de båda nivåerna. Detta resonemang gäller för såväl de generella som de konstnärliga utbildningarna som leder till examina på forskarnivå. Doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen har separata examensbeskrivningar, och kommer att utvärderas enligt samma metod men mot respektive examensbeskrivning.

Utvärderingarna kommer att utgå från de forskarutbildningsämnen och inriktningar som framgår av de allmänna studieplaner som lärosätet har fastställt, samt inom vilka lärosätena bedriver utbildning på forskarnivå. Ett urval av de forskarutbildningsämnen som lärosätet har inrättat och som leder till licentiat- och doktorsexamen kommer att ingå i utvärderingarna. Utbildningar där det inte har funnits några registrerade doktorander på två år, eller som har ett beslut om nedläggning innan utvärderingens start, kommer inte att utvärderas.

Vägen fram till avlagd doktorsexamen kan se mycket olika ut beroende på bland annat ämnesstraditioner och storlek på både forskarutbildningsämne och lärosäte. Dessutom utgår forskarutbildningen från den enskilda

doktoranden och från det specifika avhandlingsprojektet. Att beskriva och värdera forskarutbildning som en sammanhållen enhet kräver både eftertanke och reflektion. Det blir därför nödvändigt att både redogörelserna i självvärderingen och bedömningen av densamma tar hänsyn till den variation som ryms inom en och samma utbildning. Även om avhandlingen eller det dokumenterade konstnärliga forskningsprojektet i sig inte ingår som underlag i utvärderingen är det relevant att granska de processer som leder fram till det färdiga avhandlingsmanuset alternativt det dokumenterade konstnärliga forskningsprojektet. Det kan till exempel handla om de olika kollegiala granskningsprocesserna (peer-review) vid lärosätet som kringgärdar avhandlingsarbetet genom bland annat handledning, seminarier, workshops och konferenser.

Samtliga utbildningsutvärderingar utgår från kraven i högskolelagen, högskoleförordningen och examensordningarna, ESG, *European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, samt från regeringens skrivelse *Kvalitetssäkring av högre utbildning* (2015/16:76, bet. 2015/16:UbU9, rskr. 2015/16:155) och regeringens proposition *Forskarutbildning med profilering och kvalitet* (2008/09:134). Utvärderingsmetoden bygger på erfarenheter och lärdomar från utvärderingscykeln 2011–2014, pilotstudien av utvärdering på forskarnivå 2014–2016 samt på de synpunkter och förslag som samlades in under de konferenser, intervjuer, enkäter och seminarier med lärosätesrepresentanter, student- och doktorandrepresentanter samt arbetslivsföreträdare som gjordes i det metodutvecklingsarbete som påbörjades 2013. UKÄ har dessutom gjort ett antal analyser av effekterna av det tidigare utvärderingssystemet. Metoden utgår från en generell grundstruktur som gäller för samtliga examensnivåer.

Granskningarna ska utöver att kontrollera utbildningarnas resultat även bidra till lärosätens kvalitetsutveckling. Därmed är det viktigt att bedömarna i sitt yttrande ger återkoppling på såväl de goda exempel som de utvecklingsområden som de har identifierat.

Tyngdpunkten i utvärderingarna ligger på faktiska förhållanden och resultat, det vill säga hur utbildningen uppfyller kraven i tillämplig lag och förordning. Hänsyn ska även tas till ESG. Vidare kommer utbildningsutvärderingarna att fokusera på hur utbildningen säkerställer att doktoranderna ges goda förutsättningar att nå målen i examensordningarna, och på hur lärosätet säkerställer att doktoranderna uppnått examensmålen när examen utfärdas. Lärosätena ska dessutom beskriva och värdera hur väl uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på ett systematiskt sätt bidrar till att säkra och utveckla den granskade utbildningen.

Urvalsprinciper för utvärdering av utbildning på forskarnivå

Planeringen för utvärdering av utbildning på forskarnivå i sexårscykeln 2017–2022 utgår från forskningsämnesgrupperna och forskningsämnesområdena (enligt *Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011*). De sex forskningsämnesområdena är naturvetenskap, teknik, medicin och hälsovetenskap, lantbruksvetenskap, samhällsvetenskap samt humaniora inklusive konstnärlig forskning. För utvärdering av utbildning på forskarnivå har

konstnärlig forskning lyfts ut ur humaniora och bildar ett eget sjunde forskningsämnesområde. Följande urvalsprinciper har i möjligaste mån använts:

- Alla lärosäten som erbjuder utbildning på forskarnivå utvärderas med avseende på minst en utbildning
- Minst en utbildning från vart och ett av de sju forskningsämnesområdena (se ovan) som ett lärosäte erbjuder utbildning på forskarnivå inom utvärderas
- Alla utbildningar inom utvalda forskningsämnesgrupper och forskningsämnen utvärderas för att möjliggöra en nationell lägesbild.

Aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder

Fokus för utvärdering av utbildning på forskarnivå är på de tre aspektområdena:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

och på de tre perspektiven

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Varje aspektområde är uppdelat på ett antal aspekter som liksom de tre perspektiven granskas utifrån tillhörande bedömningsgrunder (bilaga 1). Aspektområdet *uppföljning, åtgärder och återkoppling* har integrerats i samtliga aspekter (utom aspekten forskarutbildningsämne). De tre perspektiven är också till viss del integrerade i de olika aspekterna, men för att underlätta bedömningen av hur perspektiven beaktas ombeds lärosätena att i självvärderingen även göra en sammanfattande redovisning av vart och ett av perspektiven utifrån respektive bedömningsgrunder.

Ett samlat omdöme kommer ges för varje aspektområde och perspektiv. För att granskningarna ska vara rättssäkra, förutsägbara och transparenta ska aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder vara kända av alla intressenter på förhand och vara gemensamma för samtliga utbildningar inom samma utvärdering. För att uppnå detta behövs några klargöranden:

Forskarutbildningsmiljö

I aspektområdet miljö, resurser och område ingår aspekterna forskarutbildningsämne, personal (vilket här avser handledarresurs) och forskarutbildningsmiljö. I detta sammanhang bör speciellt nämnas att när det gäller forskarutbildningsmiljöns omfattning och kvalitet så är utgångspunkten att miljöns kvalitet, bredd och långsiktiga hållbarhet bedöms ur ett doktorandperspektiv.² Bedömningen ska utgå från den omfattning och kvalitet i forskning och utbildning som doktoranden har tillgång till, det vill säga forskarutbildningsmiljön. I en forskarutbildningsmiljö av god kvalitet och omfattning ska det finnas en högkvalitativ forskningsmiljö. Miljön ska dessutom vara av tillräcklig bredd och omfattning med avseende på både antal individer och den ämnes-

2. *Forskarutbildning med profilering och kvalitet* (2008/09:134)

mässiga bredd de representerar. Det är även viktigt att beakta doktorandens möjlighet till samverkan; både med forskare nationellt och internationellt samt med det omgivande samhället. Stabiliteten i miljön med avseende på en stabil handledar-/lärraresurs är också av vikt för en god forskarutbildningsmiljö.

Examensmål

I aspektområdet utformning, genomförande och resultat återfinns de delar av examensmål som valts ut för utvärderingen. För att avgränsa utvärderingens omfattning har vissa examensmål valts bort helt eller delvis.³

Huvudprincipen för urvalsprocessen har varit att utesluta de mål, eller delar av mål, som vanligtvis examineras genom avhandlingen alternativt det dokumenterade konstnärliga forskningsprojektet och den offentliga disputationen. Det är dock rimligt att anta att det finns skillnader i hur examensmålen tränas och examineras beroende på såväl hur det enskilda avhandlingsprojektet är utformat som på skilda ämnestraditioner.

UKÄ:s utvärderingar av forskarutbildning utgår från forskarutbildningsämnen. Samtidigt omnämner högskoleförordningen forskningsområde istället för forskarutbildningsämne i samband med det mål som rör kunskap och förståelse, bland annat i formuleringen "bred kunskap och förståelse inom forskningsområdet". Då det inte finns någon tydlig definition av begreppet forskningsområde har UKÄ valt att tolka att bredd inom forskningsområdet ska förstås som bredd inom forskarutbildningsämnet.

Underlag för bedömning

Underlag för bedömningen utgörs av lärosätets självvärdering inklusive bilagor, allmänna och individuella studieplaner, intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och doktorander samt annat underlag som UKÄ tar fram. Samtliga underlag ska vägas samman i bedömningen.

Avhandlingar eller dokumenterade konstnärliga forskningsprojekt kommer inte att utgöra bedömningsunderlag för utvärdering av utbildningar på forskarnivå. UKÄ har bedömt att inslaget av extern granskning av dessa redan är tillräckligt i och med det förfarande med offentligt försvar och externa betygsnämndsledamöter som framgår av högskoleförordningen 6 kap. 33–34 §§.

UKÄ Direkt

Samtliga skriftliga underlag laddas upp och registreras av lärosätet i UKÄ Direkt, som är lärosätets ingång i UKÄ:s webbaserade ärendehanteringssystem. I UKÄ Direkt kommer även UKÄ att ladda upp information som lärosätena behöver inför och under en granskning, till exempel användarmanual för UKÄ Direkt, vägledande dokument och självvärderingsmall. Vid varje lärosäte finns en lärosätesadministratör för UKÄ Direkt som fördelar inloggningsuppgifter till lärosätets övriga användare och som kan svara på frågor om UKÄ Direkt.

3. För samtliga examensmål se bilaga 2 *Examensordning*.

Lärosätets självvärdering

Självvärderingen skrivs i UKÄ:s mall och bör inte överstiga 25 sidor. För att underlätta bedömningen ombeds lärosätena att följa mallens struktur i sina redovisningar. Självvärderingsmallen hämtas i UKÄ Direkt där den färdiga självvärderingen sedermera också laddas upp och registreras.

Självvärderingen syftar till att ge lärosätet möjlighet att visa att den utvärderade utbildningen uppfyller bedömningsgrunderna för aspektområdena och perspektiven. Lärosätet ombeds att beskriva, analysera och värdera med konkreta exempel hur det på ett systematiskt sätt säkerställer och följer upp den utvärderade utbildningens kvalitet, samt hur det säkerställer att doktoranderna uppnått examensmålen när examen utfärdas. I självvärderingen bör lärosätet ge exempel som beskriver såväl styrkor som identifierade utvecklingsområden, inklusive planerade och genomförda åtgärder för att vidareutveckla utbildningen. Detta syftar till att ge bedömarna en förståelse för utbildningen som helhet och för hur de interna processerna fungerar kvalitetsdrivande.

För att underlätta en rättvisande bedömning är det viktigt att lärosätets redogörelse i självvärderingen är fullständig. Hänvisningar till källor (t.ex. kursplaner och andra styrdokument) som självvärderingen utgår från bör därför endast användas som kompletterande information som bedömargruppen har tillgång till om den skulle behöva verifiera eller fördjupa sig i något. Alla källor med sidhänvisningar ska finnas tillgängliga för bedömargruppen, lämpligen genom webblänkar till dokument.

Bilagor till självvärderingen utgörs av tabeller med information om antal doktorander, handledare, forskningsaktivitet hos handledare i utbildningen, publikationslistor med mera.

Allmänna studieplaner

Enligt 25 § i högskoleförordningen ska ett universitet eller högskola som får utfärda examina på forskarnivå besluta om ämnen som utbildning på forskarnivå anordnas i (SFS 2010:1064) och enligt 26 § i högskoleförordningen ska det finnas en allmän studieplan för varje ämne som utbildning anordnas i. I den allmänna studieplanen ska det huvudsakliga innehållet i utbildningen anges, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs (enligt 27 §).

Individuella studieplaner

Ett slumpmässigt urval av individuella studieplaner kommer att granskas för varje utbildning.

De individuella studieplanerna finns för samtliga doktorander och ska vara arkiverade. De ska enligt högskoleförordningen "regelbundet följas upp" och "ändras av högskolan i den utsträckning som behövs" (6 kap. 29 §).

Enligt högskoleförordningen ska planen innehålla högskolans och doktorandens åtaganden:

1. Det ska upprättas en individuell studieplan för varje doktorand.
2. Planen ska innehålla högskolans åtaganden visavi doktoranden.
3. Planen ska innehålla doktorandens åtaganden visavi högskolan.
4. Planen ska innehålla en tidplan för doktorandens utbildning.
5. Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs.

De individuella studieplanerna och arbetsrutinerna kring deras uppföljning bör därför kunna ge information om kvalitetssäkringsarbetet och hur progression och måluppfyllelse säkras i utbildningarna. De individuella studieplanerna kan även användas för en djupare granskning av hur utbildningen säkrar doktorandernas måluppfyllelse samt tillgång till bredd och djup i forskarutbildningsmiljön. I de fall hanteringen av studieplanerna är strukturerad och systematisk, kan de ge en bild av hur utbildningen säkrar att enskilda doktorander uppnår olika mål genom beskrivningar av exempelvis genomgångna kurser, konferenser doktoranden medverkat vid och andra aktiviteter. De kan även komplettera bilden av vilken tillgång doktoranden har till bredd och djup i den forskningsmiljö som denna verkar i, exempelvis genom beskrivning av deltagande i seminarieverksamhet, handledning etc.

Det slumpmässiga urvalet av individuella studieplanerna som ingår i en utvärdering görs utifrån en modell där maximalt 16 individuella studieplaner per utbildning kan ingå. Varje lärosäte laddar upp en förteckning över doktorander vars individuella studieplaner ingår i utvärderingen i UKÄ Direkt. Om det finns fler än 16 individuella studieplaner slumpas 16 individuella studieplaner fram. I de fall inga individuella studieplaner finns att tillgå baseras granskningen på övriga underlag.

Intervjuer

För att komplettera den bild som bedömarna får av självvärderingen, allmänna och individuella studieplaner och andra underlag kommer intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och doktorander att genomföras. Lärosätet får ta del av de underlag UKÄ tar fram i god tid före intervjutillfället.

Intervjuer med både lärosätesrepresentanter och doktorander genomförs i form av webbmöten. Mötena kan variera i omfång beroende på hur många frågor bedömargruppen har. Både lärosätet och doktoranderna får information om de frågeområden som bedömarna vill ta upp under intervjutillfället samt instruktioner kring intervjun cirka två veckor innan intervjun äger rum. De personer som utsetts att delta vid webbintervjun meddelas ansvarig utredare vid UKÄ cirka en vecka före intervjudatum.

De doktorander som ska delta vid intervjuerna bör i första hand vara utsedda av en studentorganisation som antingen tillhör en studentkår eller själv uppbär kårstatus vid lärosätet. Om student- eller doktorandkåren inte kan säkerställa att rekryteringen fungerar, kommer UKÄ att i samråd med lärosätets kvalitetssamordnare, eller annan utsedd person, säkerställa att doktorander rekryteras till intervjuerna.

Övriga bedömningsunderlag

Inför granskningarna tar UKÄ fram underlag om lärosätet och utbildningen som är av relevans för de aspektområden som ska granskas. Det kan till exempel röra sig om underlag utifrån nationell statistik som visar på genomströmning och etableringsgrad, tidigare tillsyn, examenstillståndsprövningar och tidigare utbildningsutvärderingar. Materialet utgör sedan ett underlag för diskussion och för frågor vid intervjun. Lärosätet kommer att få ta del av underlaget i god tid före intervjuerna.

Bedömaregruppen

Bedömarna rekryteras efter sedvanligt nomineringsförfarande i samverkan med lärosäten, studentkårer (via SFS) och arbetslivsorganisationer. Det är dock UKÄ som tillsätter bedömaregrupperna. Gruppen ska sammantaget ha så bred och djup kompetens att den kan bedöma samtliga aspekter som ingår i granskningen. Bedömaregruppen består vanligtvis av

- sakkunniga bedömare
- doktorandrepresentanter
- företrädare för arbetslivet.

Den samlade kunskapen och erfarenheten hos de sakkunniga, företrädare för arbetslivet och doktorandrepresentanter ska ligga till grund för att bedömaregruppen som sådan ska kunna göra gemensamma bedömningar av de aspekter och perspektiv som ingår i granskningen.

Som en kvalitetssäkrande åtgärd erbjuds lärosätena tillfälle att yttra sig över bedömaregruppens sammansättning, till exempel utifrån eventuella jävsinvändningar, innan bedömaregruppen slutligen fastställs av UKÄ.

Alla bedömare kommer att genomgå en utbildning i UKÄ:s utvärderings- och arbetsmetod. I deras uppdrag ingår att

- diskutera aspektområden, aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder
- delta i möten under hela utvärderingsprocessen
- som grupp vara representerade vid upptaktsmöte med de lärosäten som ingår i utvärderingen
- granska de olika bedömningsunderlagen, skriftligt motivera omdömena och i det ange vilket eller vilka underlag omdömena grundas på
- gemensamt förbereda frågor till intervjuer med doktorander, handledare och ledning vid lärosätet
- sammanfatta bedömningar i ett gemensamt yttrande inklusive bedömaregruppens förslag till samlat omdöme och förslag till beslut.

Bedömning och yttrande

Samtliga underlag ska vägas in i bedömaregruppens bedömning av hur väl utbildningen uppfyller bedömningsgrunderna för de granskade aspektområdena och perspektiven. Samtliga ingående aspektområden och perspektiv ska bedömas som tillfredsställande för att utbildningen ska kunna bedömas hålla hög kvalitet.

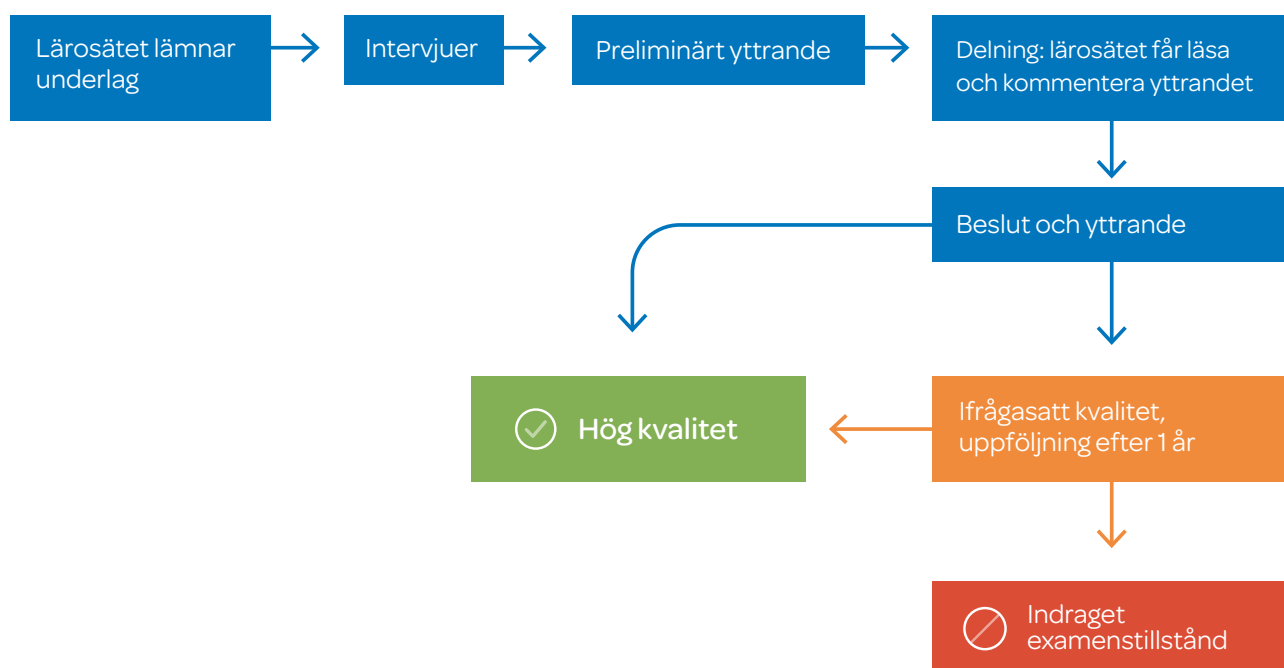
Bedömargruppens bedömningar och resonemang ska redovisas på ett klart och tydligt sätt i ett yttrande, som ger återkoppling till lärosätet om de utvecklingsmöjligheter och de goda exempel som bedömarna har identifierat. Vidare ska det i yttrandet framgå tydligt vad som inte bedöms hålla tillräcklig kvalitet vid ett eventuellt ifrågasättande.

Innan UKÄ fattar beslut kommer bedömargruppens preliminära yttrande att skickas till lärosätet på delning. Syftet med delningen är att ge lärosätena möjlighet att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden är tre veckor. Det slutliga yttrandet kommer sedan att ligga till grund för UKÄ:s beslut.

Beslut

Det samlade omdömet ges på en tvåradig skala. Med stöd av bedömargruppens yttrande beslutar UKÄ om utbildningen håller hög kvalitet eller om kvaliteten är ifrågasatt. För de utbildningar som får omdömet ifrågasatt kvalitet innebär det att UKÄ samtidigt ifrågasätter tillståndet att utfärda examen i det aktuella ämnet för utbildning på forskarnivå.

Information om de beslut som fattas publiceras på www.uka.se.

Figur 2. Schematisk skiss över processen för utbildningsutvärderingar.

Uppföljning

Lärosäten vars utbildningars kvalitet har blivit ifrågasatt får, liksom i tidigare utvärderingssystem, ett år på sig för att åtgärda bristerna och lämna in en åtgärdsredovisning till UKÄ. För att granska lärosätets åtgärdsredovisning tillsätter UKÄ en bedömargrupp, som vid behov kan begära in kompletterande underlag samt yrka på en intervju om de anser att underlaget inte är fullständigt för att göra en bedömning. När bedömargruppen anser sig ha ett fullgott underlag görs en bedömning av åtgärderna som sedan lämnas till UKÄ i form av ett yttrande.

Med stöd av bedömargruppens yttrande beslutar UKÄ om utbildningen nu håller hög kvalitet eller om examenstillståndet ska återkallas. UKÄ fattar beslut för statliga lärosäten, utom för Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan. När det gäller enskilda utbildningsanordnare, Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan överlämnas bedömargruppens yttrande samt UKÄ:s ställningstagande till regeringen för beslut.

I de fall ett statligt lärosäte får sitt examenstillstånd återkallat, har antagna doktorander som hunnit påbörja sin utbildning rätt att fullfölja utbildningen (1 kap. 14 § högskolelagen).

Lärosätena har även möjlighet att lägga ned den ifrågasatta utbildningen. I sådana fall ska lärosätet senast sista dagen för inlämning av åtgärdsredovisningen inkomma med beslut om nedläggning av den ifrågasatta utbildningen till UKÄ. Ärendet kommer då att avskrivas. Om nedläggningsbeslutet kommer in efter sista dagen för redovisning av åtgärder avskrivs dock inte ärendet. I dessa fall kommer UKÄ att genomföra uppföljningen och pröva frågan om examenstillstånd för den berörda utbildningen.

UKÄ anser att det är viktigt att även följa upp de utbildningar som fått omdömet hög kvalitet. Formerna för denna typ av uppföljning håller på att utarbetas, men kan inkludera enkäter, konferenser och andra former av uppföljning.

Bilagor

Bilaga 1. Aspektområden, aspekter, perspektiv och bedömningsgrunder

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömningsgrund	Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga / konstnärliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat. Forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning är adekvat (för de lärosäten som har examenstillstånd för område för forskarutbildning).
------------------------	---

Vägledning lärosäten	Beskriv och motivera <ul style="list-style-type: none">• Hur forskarutbildningsämnet avgränsas avseende såväl bredd som djup.• Forskarutbildningsämnets koppling till vetenskaplig / konstnärlig grund och beprövad erfarenhet.• (för de lärosäten som har examenstillstånd för område för forskarutbildning) hur forskarutbildningsämnet förhåller sig till området för forskarutbildning.
-----------------------------	--

Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera: <ul style="list-style-type: none">• Forskarutbildningsämnets avgränsning, avseende såväl bredd som djup.• Forskarutbildningsämnets koppling till vetenskaplig / konstnärlig grund och beprövad erfarenhet.• I förekommande fall, forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning.
----------------------------	---

Aspekt: Personal

Bedömnings-
grunder

- A.** Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.
- B.** Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematisk upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning
lärosätet

Beskriv, analysera och värdera med hjälp av exempel

- Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens i förhållande till utbildningen.
- Hur arbetet ser ut för att långsiktigt säkra att det finns tillräckliga handledarresurser.
- Hur arbetet ser ut för att, vid behov, möjliggöra handledarbyten.
- Hur handledares och lärares vetenskapliga / konstnärliga och pedagogiska kompetensutveckling sker.
- Handledarnas och lärarnas möjlighet att följa den samhälls-utveckling i övrigt som har betydelse för deras handledning och undervisning.
- Hur arbetet ser ut för att säkerställa att kvaliteten på handledning och undervisning är hög och av tillräcklig omfattning och vilka eventuella åtgärder som vidtas i samband med uppföljning av handledarkollektivets sammansättning och kompetens samt hur återkoppling av kvalitetsutvecklande åtgärder sker till relevanta intressenter.

Vägledning
bedömare

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera

- Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens i förhållande till utbildningen.
- Att handledares och lärares kompetens systematiskt följs upp och anpassas så att den står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll.
- Hur lärosätet arbetar för att, vid behov, möjliggöra handledarbyten.
- Handledarnas och lärarnas möjlighet att forska och att följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet samt deras reella möjligheter att upprätthålla och kontinuerligt vidareutveckla sin vetenskapliga / konstnärliga och pedagogiska kompetens.
- Handledarnas och lärarnas möjlighet att följa den samhälls-utveckling i övrigt som har betydelse för deras handledning och undervisning.
- Att uppföljning, kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker i syfte att säkra och utveckla handledarnas sammantagna kompetens samt att återkoppling av kvalitetsutvecklande åtgärder sker till relevanta intressenter.

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

**Bedömnings-
grunder**

- A.** Forskningen / den konstnärliga forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig / konstnärlig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.
- B.** Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

**Vägledning
lärosätet**

Beskriv, analysera och värdera med hjälp av exempel

- Hur arbetet ser ut för att vidga doktorandernas forskar - utbildningsmiljö genom de lokala, nationella och internationella nätverk som doktoranderna och handledarna är en del av som är av betydelse för utbildningen. Hur doktoranderna inkluderas i dessa nätverk och på vilka sätt nätverken kompletterar forskarutbildningsmiljön avseende omfattning och kvalitet, hur samverkan med omgivande samhället bedrivs, hur lärosätet säkerställer kvaliteten på de avhandlingar som går till disputation.
- Doktorandgruppens sammansättning (avseende exempelvis kön, ålder, inriktning, och för utbildningen relevanta språk - kunskaper) och doktoranderna som eventuellt befinner sig på annan ort eller i annan miljö. Vilka eventuella möjligheter och utmaningar som har identifierats i detta avseende och hur dessa har hanterats.
- Handledargruppens sammansättning (avseende exempelvis kön, ålder, och för utbildningen relevanta språkkunskaper inriktning) och hur stor del av handledarna som eventuellt befinner sig på annan ort eller i annan miljö. Vilka eventuella möjligheter och utmaningar som har identifierats i detta avseende och hur dessa har hanterats.
- Hur systematiska granskningar genomförs för att säkerställa att forskarutbildningsmiljön har hög kvalitet, vilka åtgärder som eventuellt vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling av dessa åtgärder sker i syfte att säkerställa att forskarutbildningsmiljön har hög kvalitet och att relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Forts. Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Vägledning bedömare	Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera <ul style="list-style-type: none">• Hur arbetet ser ut för att vidga doktorandernas forskar - utbildningsmiljö genom de lokala, nationella och internationella nätverk som doktoranderna och handledarna är en del av och som är av betydelse för utbildningen. Att doktoranderna inkluderas i dessa nätverk och på vilka sätt nätverken kompletterar forskarutbildningsmiljön avseende omfattning och kvalitet, hur samverkan med omgivande samhället bedrivs, att lärosätet säkerställer kvaliteten på de avhandlingar som går till disputation.• Doktorandgruppens sammansättning (avseende exempelvis kön, ålder, inriktning, och för utbildningen relevanta språk - kunskaper) och doktoranderna som eventuellt befinner sig på annan ort eller i annan miljö. Vilka eventuella möjligheter och utmaningar som har identifierats i detta avseende och hur dessa har hanterats.• handledargruppens sammansättning (avseende exempelvis kön, ålder, och för utbildningen relevanta språkkunskaper inriktning) och hur stor del av handledarna som eventuellt befinner sig på annan ort eller i annan miljö. Vilka eventuella möjligheter och utmaningar som har identifierats i detta avseende och hur dessa har hanterats.• att systematiska granskningar genomförs för att säkerställa att forskarutbildningsmiljön har hög kvalitet, om det finns etablerade uppföljningsrutiner som säkerställer att granskningsresultaten omsätts i kvalitetshöjande åtgärder samt att återkoppling av dessa åtgärder sker i syfte att säkerställa att forskarutbildnings - miljön har hög kvalitet och att relevant samverkan sker med det omgivande samhället.
----------------------------	---

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Vägledning till bedömare	<p>Gör en samlad bedömning av aspektområdet <i>miljö, resurser och område</i> baserad på det samlade underlaget och bedömningen av de ingående aspekterna utifrån samtliga bedömningsgrunder.</p> <p>Lyft, när möjligt, fram goda exempel som visar att utbildningens kvalitetsarbete leder till förbättringsåtgärder. Bedöm hur identifierade utvecklingsområden hanteras.</p> <p>Om aspektområdet inte bedöms som tillfredsställande ska det tydligt skrivas fram vilken eller vilka aspekter eller bedömnings - grunder som lärosätet inte uppfyller och bör åtgärda.</p>
---------------------------------	--

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen - kunskap och förståelse

Bedömningsgrunder

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik / konstnärliga forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning lärosätet

Beskriv, analysera och värdera med hjälp av exempel

- Hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktoranderna visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik / konstnärliga forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.
- Hur progression uppnås under utbildningen och hur kopplingen ser ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Hur säkras att det finns förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom planerad tid.
- Vilka eventuella kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling sker av dessa kvalitetsutvecklande åtgärder i syfte att säkra måluppfyllelsen.

Vägledning bedömare

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera

- Hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktoranderna visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik / konstnärliga forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.
- Att progression uppnås under utbildningen och hur kopplingen ser ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Att lärosätet arbetar för att erbjuda doktoranderna ett kursutbud av hög kvalitet som svarar mot den allmänna och de individuella studieplanerna.
- Att det säkras att det finns förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom planerad tid.
- Att doktorandernas måluppfyllelse systematiskt följs upp och vilka eventuella kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling av dessa kvalitetsutvecklande åtgärder sker i syfte att säkra måluppfyllelsen.

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen - färdighet och förmåga

Bedömningsgrunder

A. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade (konstnärliga) uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna ska också visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

B. Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning lärosätet

Beskriv, analysera och värdera med hjälp av exempel

- Hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktoranderna visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade (konstnärliga) uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Hur doktoranderna visar förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.
- Hur progression uppnås under utbildningen och hur kopplingen ser ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Hur säkras att det finns förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom planerad tid.
- Vilka eventuella kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling av dessa kvalitetsutvecklande åtgärder sker i syfte att säkra måluppfyllelsen.

Vägledning bedömare

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera

- Hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktoranderna visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade (konstnärliga) uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Hur doktoranderna visar förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.
- Att progression uppnås under utbildningen och hur kopplingen ser ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Att lärosätet arbetar för att erbjuda doktoranderna ett kursutbud av hög kvalitet som svarar mot den allmänna- och de individuella studieplanerna.
- Att det säkras att det finns förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom planerad tid.
- Att doktorandernas måluppfyllelse systematiskt följs upp och vilka eventuella kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling av dessa kvalitetsutvecklande åtgärder sker i syfte att säkra måluppfyllelsen.

**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen
- värderingsförmåga och förhållningssätt**

**Bedömnings-
grunder**

- A.** Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas ska visa intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet), och vetenskaplig redlighet / forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden ska också ha nått fördjupad insikt om vetenskapens / konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- B.** Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

**Vägledning
lärosätet**

Beskriv, analysera och värdera med hjälp av exempel

- Hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktoranderna når intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet) och förmåga att visa vetenskaplig redlighet / forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Hur det säkerställs att doktoranden når fördjupad insikt om vetenskapens / konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- Hur progression uppnås under utbildningen och hur kopplingen ser ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Hur säkras att det finns förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom planerad tid.
- Vilka eventuella kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling av dessa kvalitetsutvecklande åtgärder sker i syfte att säkra måluppfyllelsen.

**Vägledning
bedömare**

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera

- Hur former för och innehåll i utbildningen säkerställer att doktoranderna når intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet) och förmåga att visa vetenskaplig redlighet / forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Hur det säkerställs att doktoranden når fördjupad insikt om vetenskapens / konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- Att progression uppnås under utbildningen och hur kopplingen ser ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.
- Att lärosätet arbetar för att erbjuda doktoranderna ett kursutbud av hög kvalitet som svarar mot den allmänna- och de individuella studieplanerna.
- Att det säkras att det finns förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom planerad tid.
- Att doktorandernas måluppfyllelse systematiskt följs upp och vilka eventuella kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtas i samband med uppföljning samt hur återkoppling av dessa kvalitetsutvecklande åtgärder sker i syfte att säkra måluppfyllelsen.

**Sammanvägd bedömning av aspektområdet
utformning, genomförande och resultat**

**Vägledning
till bedömare**

- Gör en samlad bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat baserad på det samlade underlaget och bedömningen av de ingående aspekterna utifrån samtliga bedömningsgrunder.
 - Lyft, när möjligt, fram goda exempel som visar att utbildningens kvalitetsarbete leder till förbättringsåtgärder. Bedöm hur identifierade utvecklingsområden för utbildningen hanteras.
 - Om aspektområdet inte bedöms som tillfredsställande ska det tydligt skrivas fram vilken eller vilka aspekter eller bedömningsgrunder som lärosätet inte uppfyller och bör åtgärda.
-

Arbetslivets perspektiv

Bedömningsgrund

- A.** Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.
- B.** Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning lärosätet

Beskriv, analysera och värdera ur ett arbetslivsperspektiv med hjälp av exempel

- Hur utbildningens användbarhet och förberedelse för arbetslivet säkerställs genom utbildningens innehåll och utformning.
- På vilket sätt ansvariga för utbildningen inhämtar sådan information som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende dess användbarhet och förberedelse för arbetslivet och olika karriärvägar, både i Sverige och utomlands.
- Hur ansvariga för utbildningen arbetar med alumners erfarenheter.
- I vilken utsträckning doktoranderna ges möjlighet till institutions-tjänstgöring eller dylikt i form av undervisning, administrativt arbete eller annat arbete.
- Vilka eventuella åtgärder som vidtas i samband med uppföljning och hur återkoppling av dessa sker i syfte att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv samt hur återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning bedömare

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera

- Att lärosätet säkerställer att utbildningens innehåll och utformning är användbar och att den förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv både i Sverige och utomlands.
- Att ansvariga för utbildningen inhämtar information som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och utveckling avseende dess användbarhet och förberedelse för arbetslivet och dess olika karriärvägar.
- Hur ansvariga för utbildningen arbetar med alumners erfarenheter i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen.
- Hur doktoranderna ges möjlighet till institutionstjänstgöring eller dylikt i form av undervisning, administrativt arbete eller annat arbete och om det är någon skillnad mellan de doktorander som är lokaliserade på lärosätet jämfört med de som befinner sig på annan ort.
- Hur arbetslivsperspektivet systematiskt följs upp och om uppföljningarna leder till relevanta åtgärder som gör att utbildningens utformning och genomförande är relevant i detta avseende och förbereder för arbetslivet samt hur återkoppling sker till relevanta intressenter.

Sammanvägd bedömning av arbetslivets perspektiv

Vägledning till bedömare

Gör en samlad bedömning av arbetslivets perspektiv baserad på det samlade underlaget och bedömningen av de ingående bedömningsgrunderna. Om lärosätet anlagt arbetslivsperspektiv i sin redogörelse för de olika aspektområdena ska det beaktas i denna sammanfattande bedömning. Om arbetslivets perspektiv inte bedöms som tillfredsställande ska det tydligt skrivas fram vilken eller vilka bedömningsgrunder som lärosätet inte uppfyller och bör åtgärda.

Doktoranders perspektiv

Bedömningsgrunder

- A.** Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.
- B.** Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning lärosätet

Beskriv, analysera och värdera ur ett doktorandperspektiv med hjälp av exempel

- Hur arbetet ser ut för att doktoranderna ska ta aktiv del i att utveckla utbildning och läroprocesser.
- Hur doktorander deltar i beslutsprocesser, inklusive beredning, av frågor som rör forskarutbildning.
- Hur en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö säkerställs för doktoranderna.
- Hur doktoranders, inklusive alumnens, synpunkter på utbildningen samlas in, sammanställs och redovisas för doktoranderna samt hur de används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen samt vilka eventuella åtgärder som vidtas, i syfte att stärka doktorandinflytandet, i samband med att utbildningen följs upp. Hur sker återkoppling av dessa till relevanta intressenter.

Vägledning bedömaren

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera:

- Hur arbetet ser ut för att doktoranderna ska ta aktiv del i att utveckla utbildning och läroprocesser.
- Att doktorander deltar i beslutsprocesser, inklusive beredning, av frågor som rör forskarutbildning.
- Hur en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö för doktoranderna säkerställs.
- Hur doktoranders, inklusive alumnens, synpunkter på utbildningen samlas in, sammanställs och redovisas för doktoranderna samt hur de används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen samt vilka eventuella åtgärder som vidtas, i syfte att stärka doktorandinflytandet, i samband med att utbildningen följs upp.
- Hur sker återkoppling av dessa till relevanta intressenter.

Sammanvägd bedömning av doktoranders perspektiv

Vägledning till bedömaren

Gör en samlad bedömning av doktoranders perspektiv baserad på det samlade underlaget och bedömningen av de ingående bedömningsgrunderna. Om lärosätet anlagt doktoranders perspektiv i sin redogörelse för de olika aspektområdena ska det beaktas i denna sammanfattande bedömning. Om doktoranders perspektiv inte bedöms som tillfredsställande ska det tydligt skrivas fram vilken eller vilka bedömningsgrunder som lärosätet inte uppfyller och bör åtgärda.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömningsgrunder

A. Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

B. Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vägledning lärosätet

Beskriv, analysera och värdera ur ett jämställdhetsperspektiv med hjälp av exempel

- Hur arbetet ser ut för att ett jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningens utformning och genomförande.
- Vilka eventuella möjligheter och utmaningar som har identifierats avseende sammansättningen i doktorandgruppen samt hur dessa har hanterats.
- Hur uppföljning sker för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande, hur resultaten av uppföljningen omsätts i relevanta åtgärder för kvalitetsutveckling samt hur detta sedermera återkopplas till relevanta intressenter.

Vägledning bedömare

Utgå från bedömningsgrunder och underlag. Bedöm och motivera

- Hur arbetet ser ut för att ett jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningens utformning och genomförande.
- Vilka eventuella möjligheter och utmaningar som har identifierats avseende sammansättningen i doktorandgruppen samt hur dessa har hanterats.
- Hur uppföljning sker för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande, hur resultaten av uppföljningen omsätts i relevanta åtgärder för kvalitetsutveckling samt hur detta sedermera återkopplas till relevanta intressenter.

Sammanvägd bedömning av jämställdhetsperspektiv

Vägledning till bedömare

Gör en samlad bedömning av lärosätets jämställdhetsperspektiv baserad på det samlade underlaget och bedömningen av de ingående bedömningsgrunderna. Om lärosätet anlagt detta perspektiv i sin redogörelse för de olika aspektområdena ska det beaktas i denna sammanfattande bedömning. Om lärosätets jämställdhetsperspektiv inte bedöms som tillfredsställande ska det tydligt skrivas fram vilken eller vilka bedömningsgrunder som lärosätet inte uppfyller och bör åtgärda.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Vägledning till bedömare	<p>Gör en samlad bedömning av aspektområdet <i>uppföljning, åtgärder och återkoppling</i> baserad på det samlade underlaget och bedömningen av de övriga aspektområdena och perspektiven.</p> <p>Lyft, när möjligt, fram goda exempel som visar att utbildningens kvalitetsarbete leder till förbättringsåtgärder. Bedöm hur identifierade utvecklingsområden hanteras.</p> <p>Om aspektområdet inte bedöms som tillfredsställande ska det tydligt skrivas fram vilken eller vilka aspekter eller bedömningsgrunder som lärosätet inte uppfyller och bör åtgärda.</p>
---------------------------------	---

Bilaga 2. Examensordning, Generella examina

Licentiatexamen

OMFATTNING

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

MÅL

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningsätt

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För licentiatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Doktorsexamen

OMFATTNING

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

MÅL

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. (SFS 2013:617)

Konstnärlig licentiatexamen

OMFATTNING

Konstnärlig licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som ska avslutas med konstnärlig doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan konstnärlig licentiatexamen kan ges vid högskolan.

MÅL

Kunskap och förståelse

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom sitt konstnärliga område samt visa kunskap om konstnärliga forskningsmetoder i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden

- visa skapande förmåga inom sitt konstnärliga område,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med forskningsmässig noggrannhet identifiera och formulera konstnärliga frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett konstnärligt forskningsprojekt och andra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt eller på annat sätt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med forskarsamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som krävs för att självständigt delta i forsknings och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin konstnärliga utveckling.

Dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden ha fått ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt om minst 60 högskolepoäng godkänt.

Övrigt

För konstnärlig licentiatexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Konstnärlig doktorexamen

OMFATTNING

Konstnärlig doktorexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

MÅL

Kunskap och förståelse

För konstnärlig doktorexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom sitt konstnärliga område, och
- visa förtrogenhet med konstnärliga forskningsmetoder i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För konstnärlig doktorexamen ska doktoranden

- visa skapande förmåga inom sitt konstnärliga område,
- visa förmåga till konstnärlig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med forskningsmässig noggrannhet identifiera och formulera konstnärliga frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med forskarsamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För konstnärlig doktorexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet, konstnärlig integritet och forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt (doktorsavhandling)

För konstnärlig doktorsexamen ska doktoranden ha fått ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänt.

Övrigt

För konstnärlig doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning. (SFS 2014:125)

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

www.uka.se

